

Posudek vedoucího bakalářské práce

Veronika Vinklátová: Neslyšící studenti: vysokoškolské studium ve vybraných státech Evropy a srovnání se situací v ČR

FF UK v Praze, Ústav jazyků a komunikace neslyšících, obor Čeština v komunikaci neslyšících

Oblast, jíž se Veronika Vinklátová ve své bakalářské práci rozhodla zabývat, je oblastí velmi důležitou, značně dynamickou a zároveň „společensky atraktivní“. Ihned v úvodu bych chtěla vyzdvihnout, že se kol. Vinklátová nenechala zlákat a zahltit obrovským množstvím „zajímavých informací“, jež s tématem „úžeji či šířeji“ souvisí. Podařilo se jí držet se vymezeného cíle, nevybočovat z vytyčené relativně obecné roviny do roviny příliš detailní či osobní, nesklouzávat k zbytečným odbočkám. Obsah a zpracování práce je originální, diplomantka se neuchyluje k přílišnému „inspirování se“ jinými pracemi, jež v minulých letech k tomuto tématu vznikly v Ústavu jazyků a komunikace neslyšících FF UK a v dalších akademických pracovištích napříč Českou republikou (např. Podeszwová, 2015).

Práce o 60 stranách textu (včetně *Seznamu použité literatury a zdrojů*, seznamů tabulek a obrázků a jedné čtyřstránkové přílohy s textovým zobrazením dotazníku v angličtině, jenž byl pro výzkumné šetření použit v elektronické podobě) má jasnou, logickou a účelně uspořádanou strukturu. Obsahově je text koncepčně pojatý, ucelený, konzistentní, subtilní, místy je možná zpracování úsporné až příliš.

Práce je čtenářsky přívětivá, s přehledným a v podstatně jednotným grafickým členěním, s ústrojnými vnitrotextovými odkazy. Je napsána kultivovaným jazykem. Její kvalitu zbytečně snižují občasné formulační neobratnosti, „zapomenutá slova“ či části textu (např. poznámka č. 17 na s. 17), „kontextově nepřizpůsobené citace“ (např. na s. 24 jsou v citaci ponechány vnitrotextové odkazy z původního textu, jež v rámci diplomantčiny práce „odkazují do prázdna“) a především typografické nedostatky a prohřešky (umístění interpunkčních znamének – zejm. uvozovek, absence mezer mezi slovy, náhodné užití nevhodných fontů či velikostí písma, jednopísmenné předložky a spojky na konci řádků aj.). Věřím, že při pečlivější a důkladnější závěrečné redakci textu by diplomantka všechny tyto nedostatky snadno odstranila.

Za další významná pozitiva bakalářské práce kol. Vinklátové považuji systematickou snahu o syntézu a souvztažňování shromážděných informací (zhusta k tomu využívá vlastnoručně sestavené tabulky a obrázky) a těsné propojení všech částí práce, zejm. kap. 3 *Situace v České republice* a 4 *Situace ve vybraných státech Evropy* – jednoduše řečeno: struktura dotazníku, jímž byla získávána data v rámci výzkumného šetření, a následně jeho vyhodnocení a interpretace výsledků důsledně kopírují strukturu informací uvedených v textu popisujícím stav v České republice.

Těžiště práce spočívá v mapování situace ve vybraných státech Evropy. Pomocí elektronického dotazníku získala respondentka výzkumná data pouze z šesti z 23 oslovených zemí. Cesta k formátu výzkumného dotazníku byla poměrně dlouhá. Jeho výsledná podoba – přes všechny výhrady, které lze vznést směrem k jisté schematizaci a zjednodušení sledovaných jevů – je podle mě jednak respondentsky přívětivá, jednak umožnila porovnání získaných dat napříč zeměmi, ve kterých má studium neslyšících univerzitních studentů značně různorodou podobu. Diplomantka se však nespokojila pouze s těmito daty, získané informace soustavně ověřovala a doplňovala vlastní obsahovou analýzou dokumentů, jež jsou v rámci zkoumaného tématu určující pro jednotlivé respondentské země. Přínos práce – nejen

z našeho českého úhlu pohledu – je nesporný. I přes to musím bohužel konstatovat, že potenciál a ambice práce nebyly naplněny dostatečně. Jakkoli respektuji problémy, které diplomantce při psaní práce způsobila aktuální koronavirová situace, jisté je, že navýšení počtu zemí (v zadání bylo min. 15) zapojených do výzkumného šetření by význam práce ještě umocnilo.

Za nejdiskutabilnější na celé práci považuji nakládání se zdroji. Na jednu stranu je třeba ocenit, že diplomantka pracovala s velkým množstvím zdrojů, často legislativní a procesní povahy, mnohdy s texty cizojazyčnými. Orientace v nich jistě není triviální záležitostí, a proto lze pochopit jisté občasné nepřesnosti či nejasnosti v podávaných informacích (např. v kap. 3.1.3 *Zákon o vysokých školách* je nejasný rozdíl mezi institucionálními akreditacemi a neinstitucionálními akreditacemi jednotlivých studijních programů, nebo v kap. 4 *Situace ve vybraných státech Evropy* není vždy jasné, zda financování „zvýšených nákladů spojených se studiem neslyšících studentů“ ve sledovaných zemích je, ač realizované v rámci jednotlivých zemí plošně a centrálně, zajišťováno státem, či nestátními státem finančně nepodporovanými organizacemi; k projasnění těchto údajů by zřejmě bylo potřeba doplnit práci o stručné informace o národních systémech financování vysokoškolského studia jako takového).

Úroveň práce by dle mého názoru zvýšilo, kdyby diplomantka ještě hojněji čerpala ze zahraničních zdrojů (zejm. v kap. 1 *Pohledy na hluchotu*) a ještě důsledněji paralelně s citacemi v češtině uváděla citace v originále. Za problematickou považuji skutečnost, že v *Seznamu použité literatury a zdrojů* není užíván jednotný formát bibliografických citací a že ne všechny tituly, na něž je odkazováno v textu, lze v tomto seznamu dohledat – a obráceně: ne všechny zdroje uvedené v závěrečném seznamu mají oporu v odkazech v textu. Jako nejzávažnější vnímám skutečnost, že v textu občas odkazy na zdroje zcela chybí, několikrát (vždy v případě práce s texty legislativní či procesní povahy) dokonce v případě „nevyznačených citací“. Věřím, že jde o nedopatření vzniklé časovou tísňí při psaní práce. Nicméně jsem přesvědčena, že by k tomuto jevu ve studentských pracích v žádném případě docházet nemělo.

Přes výše uvedené výrazné a zásadní výhrady k práci se zdroji nelze upřít, že diplomantka při psaní práce postupovala svědomitě a poctivě, vytrvale a houževnatě si osvojovala mnoho nových dovedností a pozitivně je zúročila ve finální podobě práce.

Na závěr mám na diplomantku několik dotazů a proseb:

1. Domnívám se, že skutečnosti, jež se kol. Vinklátové v práci podařilo zachytit, by si zasloužily ještě explicitnější uvedení do souvislostí a širší a hlubší interpretaci. Mohla by prosím kol. Vinklátová v rámci obhajoby učinit následující? (a) Doplnit kap. 4.8 *Shrnutí* o tabulku, v níž by sumarizovala všechny informace, jež jsou uvedeny u jednotlivých států v podkap. 4.2 *Bulharsko*, 4.3 *Irsko*, 4.4 *Island*, 4.5 *Polsko*, 4.6 *Rusko* a 4.7 *Švédsko* a v kap. 3 *Situace v České republice* (tzn. včetně základních demografických, geopolitických a ekonomických parametrů). (b) Tabulku doplnit o písemnou interpretaci všech dat obsahující mj. jejich vzájemné usouvztažnění a zasazení do kontextu informací obsažených v kap. 1 *Pohledy na hluchotu*.
2. Diplomantka oslovila zástupce z 23 států Evropy. Odpovědi získala z šesti zemí. Období pro sběr dat bylo poměrně krátké (jeden kalendářní měsíc) a navíc ne příliš vhodně načasované (období letních prázdnin, v době, kdy bylo evropské školství již několik měsíců paralyzováno koronavirovou epidemií). Obdržela diplomantka nějaké odpovědi „po uzávěrce“? Pokud ano, z kterých zemí? Mohla by je zapojit do tabulky a její interpretace, o něž ji žádám v předcházejícím bodě?

3. V rámci České republiky se diplomantka zaměřila pouze na veřejné vysoké školy. Mohla by prosím u obhajoby stručně nastítnit (nejlépe s využitím grafického přehledu), v čem se ve sledované oblasti shoduje a v čem se liší situace veřejných a soukromých vysokých škol a jejich neslyšících studentů a uchazečů?
4. Mohla by prosím při obhajobě diplomantka doplnit informaci vztahující se ke kap. 4.8.2 *Financování*? Konkrétně: Jak si dle jejích zjištění stojí v mezinárodním srovnání částky, jež jsou – za ideálních podmínek, tzn. pokud nedochází ke „krácení rozpočtu“, – dle *Metodického pokynu k financování zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami* určeny na financování zvýšených nákladů na studium neslyšících studentů (resp. studentů zařazených do kat. B1 a B2) českých veřejných vysokých škol?

Závěr: Bakalářská práce Veroniky Vinklátové splňuje požadavky kladené na bakalářské práce a doporučuji ji k obhajobě.

Známka: VELMI DOBŘE

V Praze 1. 9. 2020

Andrea Hudáková